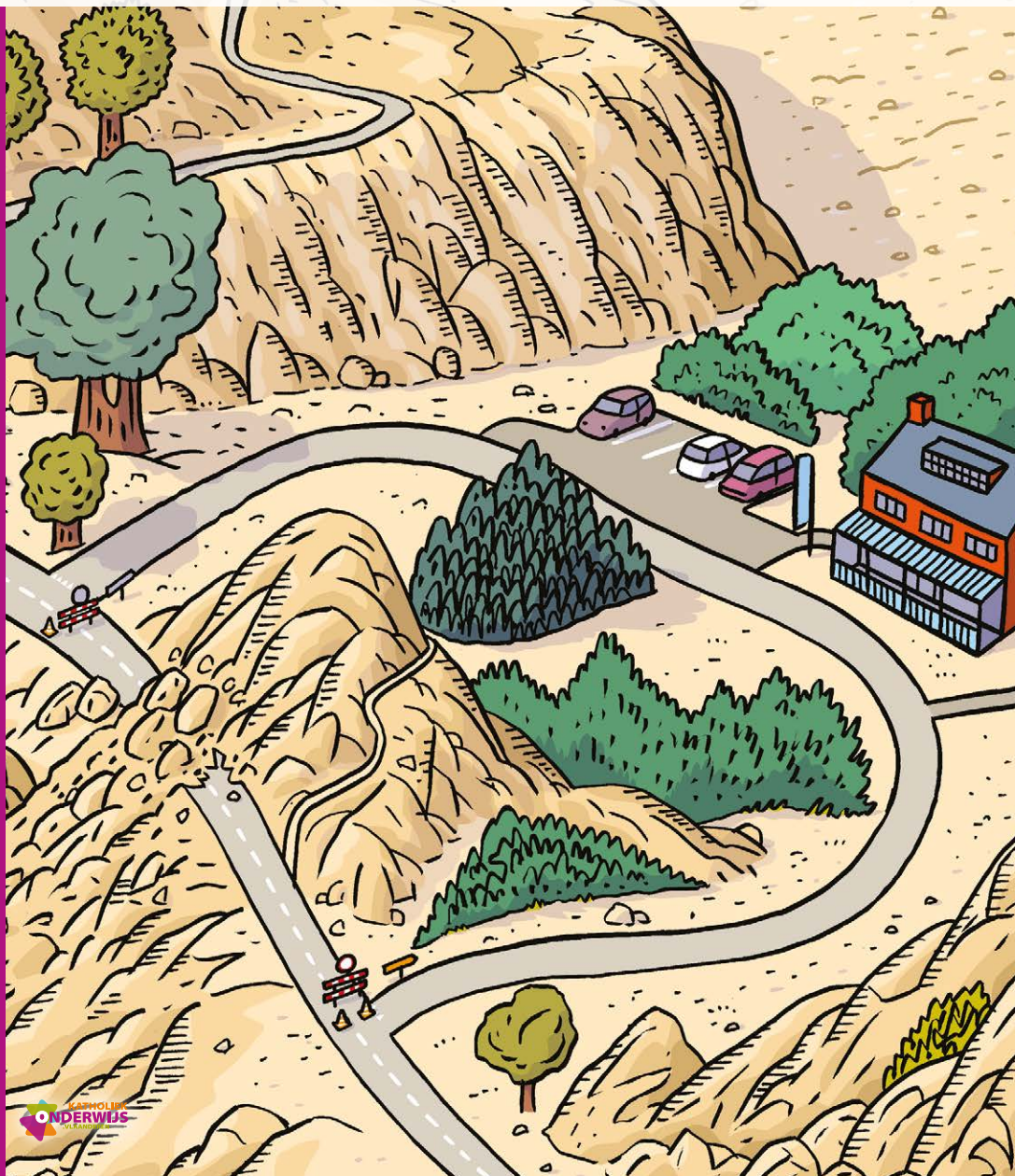

40

Leeftocht

JAARGANG 40 | NR 6 | FEBRUARI 2025

PR22542 | AFGEÏKANT DOOR: 2059 ANTWERPEN X | MAANDELIJK TIJDSCHRIFT WERKSCHUIM (MET IN JULI EN AUGUSTUS) JAARGANG 40, NR. 6, FEBRUARI 2025 | AFZENDER: KATHOLIEK ONDERWIJS VLAANDEREN, GUMMADSTRAAT 1, 1040 BRUSSEL

BIJ DE COVER

FEBRUARI

De omweg
als kans

Er is niets vervelender dan een omleiding. We willen ergens naartoe, maar moeten een andere weg nemen. Soms zoeken we zelf omwegen, meestal als we proberen om tijd te winnen of om een taak te ontlopen. Soms is dat omdat we de moed niet hebben, soms gewoon uit gemakzucht. Omwegen kunnen onverwachte voordelen hebben. Ze geven ons de gelegenheid om invalshoeken te vinden waaraan we niet gedacht hadden.

In de middeleeuwen ging een ridder op *queeste*. Soms vond hij niet wat hij zocht maar altijd was het de zoektocht zelf die hem tot een beter mens maakte.

IN DIT NUMMER

Jona heeft niet veel zin om te doen wat God van hem vraagt. Hij treuzelt, hij vlucht weg. Maar zo werkt het niet bij God. Uiteindelijk zet hij door en voert hij zijn taak uit. Daardoor leert hij zichzelf beter kennen en ziet hij in dat hij de foute weg was opgegaan.

We bekijken hoe een omweg nemen ons verandert en doen dat langs verschillende invalshoeken. Een redder in een zwembad vertelt van zijn ervaring. We maken kennis met een project van een imaginaire pelgrimstocht.

In februari kan Valentijn niet ontbreken. We staan stil bij verschillende definities van liefde. Er is veel meer dan eros, dikwijls zit liefde in kleine dingen die getuigen van tederheid.

Naar aanleiding van het Heilig Jaar staan we stil bij dienstbaarheid en we denken verder na over de verschillende aspecten van pelgrimeren.

JAARGANG 40 | NUMMER 6

Leeftocht. Proviand voor onderweg, een verademing voor onderwijzers.
Maandelijkse inspiratiebron: pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/leeftocht
Impressies zijn welkom op leeftocht@katholiekonderwijs.vlaanderen

Coverbeeld © Frédéric Thiry

LEEFTOCHT

v.u. Bruno Vanobbergen

In de Bijbel

De profeet Jona

De Heer richtte zich tot Jona, de zoon van Amitai: 'Maak je gereed en ga naar Nineve, die grote stad, om haar aan te klagen, want ik heb gezien hoe haar inwoners zich misdragen.' En Jona maakte zich gereed, maar vluchtte naar Tarsis, weg van de Heer. (...) Maar de Heer wierp een hevige storm op de zee, en de zee werd zo wild dat het schip dreigde te breken.

Jona 1,1-4

God vraagt aan Jona om de stad Nineve te waarschuwen en te behoeden voor een straf voor hun zondig leven. Maar Jona heeft geen zin. Hij vlucht weg naar een andere stad. De boot waarop hij zit, komt in een storm terecht. Hij wordt door de bemanning overboord gegooid en komt terecht in de buik van een vis, die hem toch naar Nineve brengt. Daar predikt hij, maar denkt dat het toch zal uitdraaien op de vernietiging van de stad. Als God de stad spaart nadat iedereen, tot zelfs de dieren toe, boete doet, is Jona boos. Hij vindt dat God de stad toch moet straffen.

God vergeeft

God brengt Jona tot betere gedachten. In Jona 4,4 lezen we: 'Maar de Heer zei: "Is het terecht dat je zo kwaad bent?"' Jona blijft bij zijn overtuiging. Hij gaat aan de kant van de weg koppig zitten wachten op wat er gaat gebeuren. God laat een boom opschieten die hem schaduw geeft, maar laat die dan weer verdorren. Dat is niet naar de zin van Jona: 'Ik ben verschrikkelijk kwaad, en terecht.' (Jona 4,9) Dan krijgt hij weer een les: God zegt dat als Jona zoveel verdriet heeft omwille van de plant die in een nacht groeide en daarna weer verdorde, Hij nog veel meer verdriet zou gehad hebben bij het vernietigen van Nineve nadat de stad berouw getoond had.

Het is een verhaal over hoe je niet aan je lot kan ontkomen, en dat kleinmenselijke reacties tot niets leiden. Jona leert dat het beter is om te doen wat hem gevraagd is en te aanvaarden wat het resultaat is. Pas als hij zelf wordt geconfronteerd met zijn uitvluchten en zijn kortzichtige reacties, komt hij tot inzicht en kan hij de zaken in hun perspectief zien.

Opgegeten door een vis

Het beeld van de man opgegeten door een reusachtige vis is een veelgebruikt thema geworden. Denk bijvoorbeeld aan de vader van Pinokkio die ook in een walvis terecht komt. Het gaat vaak om iemand die, met een omweg, toch terecht komt waar hij moet zijn.

Het is naast de les in nederigheid die Jona krijgt de tweede les uit dit mooie verhaal. Jona stelt uit, zoekt om niet te moeten doen wat zijn opdracht is en vlucht weg van zijn taak. Maar via de omweg in de maag van de vis komt hij toch in Nineve terecht.

Next level

Het verhaal van Jona, een van de twaalf kleine profeten, doet ons besluiten dat het zinloos is om weerstand te bieden aan onze roeping. Tegelijk wordt ons gezegd dat we het leven in eigen handen moeten nemen.

Wat is het nu? Moet de mens zijn lot in handen nemen of moet hij zijn roeping volgen? En sluit het ene het andere uit? Loopt het dan sowieso slecht met ons af als we onze roeping ontlopen?

Blikopeners

© Museum voor Moderne Kunst, Koekelberg

Deze ladder van Fabrice Samyn staat in het MMRK te Koekelberg.

Onderaan is hij smal en in goud geverfd.

Bovenaan is hij breed en zwartgeblakerd. De ladder suggereert het hier en nu te verkiezen boven het paradijselijke dat ergens of ooit op ons wacht. De werkelijkheid bewust beleven en je er

volledig voor engageren geeft vervulling voor jezelf en maakt van de wereld een betere plek. In haar boek *Liefdesroep* (Ankhhermes, 2017) toont Hannah Cuppen hoe je dit concreet kan waarmaken.

Fabrice SAMYN (*1981), *You are the Light of the World*, 2012.

Luc Blomme © The Stray

Jona, nog verdwaasd door zijn verblijf in de walvis, spoelt aan op het strand. Luc Blomme, zelf kind van de zee, weet de kracht van de golven meesterlijk te combineren met de dreigende gloed aan de horizon. Vindt Jona nu de moed om naar Nineve te gaan?

Een harnas met stekels om niet gekwetst te worden. En toch willen we onszelf laten zien. Wanneer mag het harnas open, mag er een stekeltje af? Deze vragen stelt de reizende expo 'Breek je schild' van Katrin De Coninck. Er hoort een podcast en een lessenspakket bij.

Expo te Mol © Hanne Jacobs

Bezinning en gebed

Lieve God,
U weet,
ik zoek
maar vind niet.
Waarom ben ik hier?
Wat kan ik doen?
Licht op,
maak me bereid
om – dan wel geen vinder,
toch een gever te zijn
om – dan wel een doler,
toch ook een vonk te zijn
van Uw licht.

Pelgrimsgebed (Zuid-Afrikaans)

Vader God U ken my naam
My binnegoed en buitestaan
My grootpraat en my klein verdriet
My vashou aan als wat verskiet.
U ken my vrese en my hoop
Die pad wat ek so kaalvoet loop
Die pad het U lankal berei
U maak die pad gelyk vir my.

Alle pelgrims keer weer huistoe
Elke swerwer kom weer tuis
Ek verdwaal steeds op die grootpad
Soekend na U boardinghuis.

Moeder God U ken my waan
My ego en my regopstaan
Die drake waarteen ek bly veg
U wys my altyd weer die weg.
U het my met U lig geseën
Die lig strooi ek op iedereen
Net U weet hoe my toekoms lyk
Ek het niks, U maak my ryk.

AMANDA STRYDOM

(lied te beluisteren op Youtube)

Bezinning en gebed

In zijn gedicht *Night Thoughts* (nachtelijke gedachten) waarschuwt de Engelse dichter Edward Young (1683-1765) voor het uitstelgedrag dat ook Jona vertoonde met een van de gekendste citaten uit de Engelse taal: *procrastination is the thief of time*.

Wees wijs vandaag, het is waanzin om te verdagen; de volgende dag zal het fatale precedent pleiten en zo verder, tot de wijsheid uit het leven wordt geduwd; uitstel is de dief van de tijd, jaar na jaar steelt het, tot iedereen gevlucht is, en het aan de genade van een ogenblik overlaat de grootse zorgen van een eeuwige beeld.

Links of rechts of, als het moet, rechtdoor - maar liever nog dan dat een kronkelpad met gras dat altijd net dat beetje groener lijkt, al is er in de verste verte geen overkant te bespeuren. Het vraagt om een speciaal soort moed, na eindeloos proberen,

worstelend met kaart en plattegrond, - liever dan de weg te vragen - te erkennen dat je fout zat, op je stappen terug te keren. Niet elke 'wat als' maakt je immers wijzer, niet elke wegwijzer is versiering, soms is er wat te zeggen voor rechts of links of, waarom ook niet, gewoon rechtdoor.

RUTH

Heer,
leer mij om in te gaan op Uw oproep om geen excuses te zoeken, om niet te aarzelen, maar om datgene te doen dat mij tot een beter mens maakt die Uw wil uitvoert.

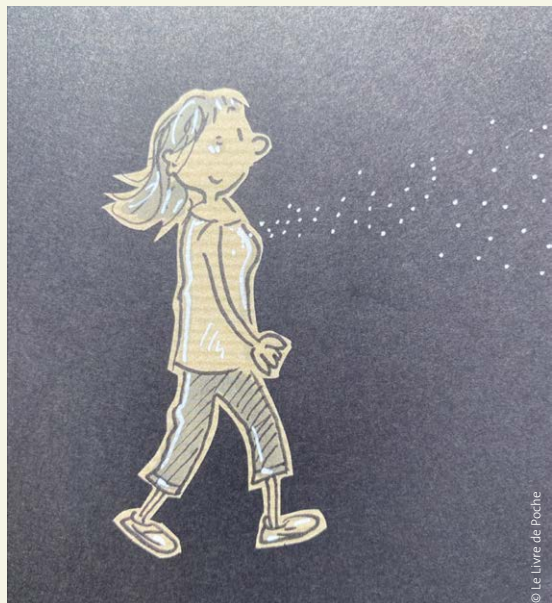
Actueel

Valentijn in de breedte

*Liefde is de hand die in de mist verschijnt
als alles zwart is,
als de pijn je verslindt,
als de dood je een deeltje van jezelf ontnemt
en tranen blijven stromen.*

Lea Wiązemsky, uit het boek van Jack Koch (2018), *L'amour c'est ...*,
Le livre de Poche.

Met Valentijn dagen geliefden elkaar uit om origineel voor elkaar uit de hoek te komen. Het is ook een gelegenheid om andere vormen van liefde in de picture te zetten. Behalve de begeerde Eros is daar de Agape die vrienden en familie ons schenken. Ook in de brede kring ontmoeten we haar: bij burens, collega's, toevallige passanten en eigenlijk overal waar mensen elkaar nabij zijn. Het boek 'L'amour c'est ...' trekt ons beeld van de romantische liefde open aan de hand van prachtige citaten en illustraties. Jack Koch nodigde hiertoe tweehonderd schrijvers uit om hun definitie van de liefde te geven. Het voorwoord is van Baptiste Baulieu, schrijver en spoedarts. Hij zet zich in voor het positief omgaan met verschil en bligt daar onder meer dit over: 'Er zit meer liefde

© Le Livre de Poche

in een buikmassage dan in het voorschrijven van een laxemiddel. Er schuilt meer genade in een deken dat haastig in een kussen is veranderd dan in het voorschrijven van een slaappil.'
lets voor in de Franse les?

Feesten van de maand

2 FEBRUARI

Lichtmis

Christenen herdenken de opdracht van Jezus in de tempel, 40 dagen na zijn geboorte.

2 FEBRUARI

Imbolc

Paganisten vieren het ontkiemen van het nieuwe leven in de buik van Moeder Aarde.

15 FEBRUARI

Parinirwana

Boeddhisten herdenken Boeddha's dood, het moment waarop hij de verlichting bereikte.

Allemaal anders

Je wordt wat je doet. Hiervan getuigt Roger Van den Brandt, sinds vijftientig jaar redder van het zwembad in Mechelen.

Roger, wat houdt 'redder zijn' voor jou in?

Redder zijn is alert zijn voor de veiligheid. Maar ik moet ook de orde handhaven, materiaal onderhouden, letsels verzorgen, luisterend oor zijn én ik geef les.

Wat typeert je als zwemleraar?

Geduld: niets overhaasten en rekening houden met het kind zelf. Bij kinderen met minder concentratie ben ik tevreden als ik van een half uur zwemtijd, tien minuten heb kunnen lesgeven. Of, als ik bij kinderen met dyspraxie na hun vakantie helemaal van nul moet herbeginnen, dan heb ik daar geduld mee.

Was redder worden een roeping voor jou?

Nee hoor, in de jaren '80 was het jobaanbod beperkt en ik moest toch ergens mijn boterham mee verdienen. En toch voel ik dat ik nu op een bepaalde manier samenvul met mijn job. Ik kan van mezelf zeggen dat ik een goede redder ben. Door mijn

beroep sta ik ook anders in het leven. Werd ik vroeger door iemand voor schut gezet, dan zou ik hem of haar dat vroeg of laat betaald zetten. Dat vind ik nu verspilling van energie. Ik ben milder geworden.

Stel dat ze een standbeeld voor jou neerzetten aan het zwembad, wat zou het opschrift daarvan mogen zijn?

Nu overval je me. Misschien: 'Hier gaf Roger 30.000 zwemlessen'. Ingewijden weten wat dat is en kunnen dat naar waarde schatten.

Uit het werkveld

Gevangenisalmoezenier Siska Deknudt ging met gedetineerden op 'imaginaire pelgrimstocht' (www.ip-pi.be). Tijdens deze tocht kwamen ze oog in oog met hun gevoelens van onmacht, schaamte, verwarring en schuld. Zij gingen daarover in dialoog met elkaar. Deze imaginaire pelgrimstocht kreeg vorm in een aantal beeldverhalen, tijdens de maand februari te zien in het Diocesaan Pastoraal Centrum in Mechelen (www.dpcm.be).

In dit jubeljaar 'Als pelgrims van hoop' roepen de gedetineerden ons op om mee op tocht te gaan naar onze binnenkant.

De beelden kunnen ook voor onze leerlingen een uitnodiging zijn om na te denken over schuld en vergeving.

